

**PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA
Z BIOLOGII I PRZYRODY
W SZKOLE PODSTAWOWEJ NR 7 W TARNOBRZEGU**

Przedmiotowy system oceniania z biologii w klasach V, VII, VIII oraz przyrody w kl. IV opracowany został w oparciu o:

1. Przedmiotowe zasady oceniania zostały opracowane na podstawie wytycznych zawartych w Rozporządzeniu MEN z dnia 10 czerwca 2015 r. (poz. 843) w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych, a także Rozporządzenia MEN z dnia 11 sierpnia 2016 r. (poz. 1278) zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych.
2. Nową podstawę programową z przyrody i biologii dla szkoły podstawowej.
3. WSO - SP 7 w Tarnobrzegu.

Uczniowie korzystają z następujących podręczników:

Klasa 4: „Tajemnice przyrody” podręcznik dla uczniów, Wydawnictwo Nowa Era + ćwiczenia

klasa 5: „Puls życia 5” podręcznik dla uczniów, Wydawnictwo Nowa Era + ćwiczenia

klasa 6: „Puls życia 6” podręcznik dla uczniów, Wydawnictwo Nowa Era + ćwiczenia

klasa 7: „Puls życia 7” podręcznik dla uczniów, Wydawnictwo Nowa Era + ćwiczenia

klasa 8: „Puls życia 8” podręcznik dla uczniów, Wydawnictwo Nowa Era + ćwiczenia

Program realizowany jest w następującym wymiarze:

klasa 4 –2 godzina tygodniowo

klasa 5 –1 godzina tygodniowo

klasa 6 –1 godziny tygodniowo

klasa 7 –2 godziny tygodniowo

klasa 8 –1 godzina tygodniowo

Przedmiotem oceniania są:

- wiadomości,
- umiejętności
- postawa ucznia i jego aktywność

Cele ogólne oceniania na biologii/przyrodzie

- rozpoznawanie przez nauczyciela poziomu i postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań programowych,
- poinformowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i postępach w tym zakresie,
- motywowanie ucznia do dalszej pracy,
- pomoc uczniowi w samodzielnym kształceniu przyrodniczym, biologicznym,
- przekazanie rodzicom lub opiekunom informacji o postępach dziecka,
- dostarczenie nauczycielowi informacji zwrotnej na temat efektywności jego nauczania,
- prawidłowości doboru metod i technik pracy z uczniem.

Metody i narzędzia oraz szczegółowe zasady sprawdzania i oceniania osiągnięć uczniów:

1. Wypowiedzi ustne (przynajmniej 1 raz w semestrze). Przy odpowiedzi ustnej obowiązuje znajomość materiału z trzech ostatnich lekcji.
 - a) Przy wystawianiu oceny za odpowiedź ustną nauczyciel jest zobowiązany do udzielenia uczniowi informacji zwrotnej.
 - b) wzorzec oceniania odpowiedzi ustnej przedstawia poniższa tabela:

ocena niedostateczna	Uczeń nie udziela poprawnej odpowiedzi na żadne z trzech zadanych pytań.
ocena dopuszczająca	Uczeń udziela pełną odpowiedź na jedno pytanie lub niepełną na dwa.
ocena dostateczna	Uczeń udziela adekwatną, pełną odpowiedź na dwa pytania.
ocena dobra	Uczeń udziela adekwatną, pełną odpowiedź na dwa pytania i niepełną na trzecie.
ocena bardzo dobra	Uczeń udziela adekwatną, pełną odpowiedź na wszystkie pytania.
ocena celująca	Uczeń udzielił poprawnych, pełnych odpowiedzi na wszystkie zadane pytania i oprócz tego wykazał się na przynajmniej jedno z poruszanych zagadnień wiedzą wykraczającą poza program

- c) Odstępstwa od tego wzorca mogą wynikać z uwzględnienia przez nauczyciela specyfiki funkcjonowania w szkole ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
- d) Ocenianie może być za pomocą plusów i minusów. Trzy plusy dają ocenę bardzo dobrą, natomiast trzy minusy ocenę niedostateczną. W przypadku, gdy wynikiem trzykrotnego oceniania są jednocześnie plusy i minusy - o ocenie decyduje czwarta ocena cząstkowa zgodnie z poniższą tabelką.

oceny cząstkowe	ocena uzyskana z ocen cząstkowych
- - -	niedostateczny
+ - - -	dopuszczający
+ + - -	dostateczny
+ + - +	dobry
+ + +	bardzo dobry

- e) W przypadku, gdy wynikiem trzykrotnego oceniania są jednocześnie plusy i minusy - o ocenie decyduje czwarta ocena cząstkowa zgodnie z tabelką
 - f) Uczeń ma prawo być nieprzygotowany do odpowiedzi ustnej bez usprawiedliwienia raz w półroczu. Nieprzygotowanie zgłasza nauczycielowi przed lekcją lub na jej początku, zanim nauczyciel wywoła go do odpowiedzi.
 - g) Kolejne nieprzygotowanie może zgłosić uczeń uczęszczający do dwóch szkół (np. muzycznej), w okresie odbywających się przesłuchań i egzaminów albo reprezentujący szkołę w ważnych konkursach artystycznych lub zawodach sportowych.
2. Kartkówki 10 min. obejmujące materiał z trzech ostatnich lekcji (nie są zapowiadane), nie podlegają poprawie.
 3. Sprawdziany pisemne 30 min. – 45 min. (zależnie od zakresu sprawdzanego materiału), przeprowadzane po zakończeniu działu, zapowiadane 1 tydzień wcześniej.

4. Sprawdziany są obowiązkowe, jeżeli uczeń opuścił ma obowiązek napisać go w terminie nieprzekraczającym 2 tygodnie od powrotu do szkoły.
 - a) W przypadku nieobecności usprawiedliwionej uczeń musi napisać pracę klasową w ciągu dwóch tygodni od daty powrotu do szkoły.
 - b) Jeżeli nieobecność jest nieusprawiedliwiona, uczeń przystępuje do pracy klasowej na pierwszej lekcji, na którą przyszedł.
 - c) Uczeń ma możliwość poprawy sprawdzianu w przypadku uzyskania oceny niższej niż dopuszczający.
 - d) Obie oceny ze sprawdzianu są wpisywane do dziennika, a pod uwagę jest brana ocena poprawkowa, nawet, jeśli jest niższa od poprawianej.
5. Prace pisemne powinny być ocenione i oddane w ciągu 2 tygodni przez nauczyciela.
6. Uczeń ma prawo do wglądu we własną pracę i zapoznania się z błędami oraz wyjaśnienie ich przez nauczyciela.
7. Wszystkie prace są archiwizowane – uczniowie i ich rodzice mogą je zobaczyć i otrzymać uzasadnienie wystawionej oceny. Nie ocenia się ucznia po dłuższej nieobecności w szkole.
8. Nieobecność ucznia w szkole nie zwalnia go z obowiązku uzupełnienia zaległości z danej partii materiału.
9. Ćwiczenia i zeszyt przedmiotowy – sprawdzany 1 raz w semestrze biorąc pod uwagę staranność i systematyczność
10. Prace domowe podlegające ocenie:
 - a) prace badawcze, obserwacje i hodowle wskazane w podstawie programowej,
 - b) zadania związane z projektami edukacyjnymi – wykonywanie plakatów, prezentacji multimedialnych do bieżącego materiału.
 - c) wykonanie wskazanych zdań w zeszycie ćwiczeń.
11. Aktywność ucznia:
 - a) wkład pracy w przyswojenie wiedzy na lekcji bieżącej (krótkie wypowiedzi na lekcji), prowadzenie obserwacji, wykonywanie doświadczeń,
 - b) prace dodatkowe (samodzielnie opracowania oparte na innych źródłach niż podręcznik, plansze, rysunki, modele, okazy wzbogacające zbiory, zielniki, działania na rzecz środowiska np., zbiórka surowców wtórnych, udział w konkursach) w skali celujący-bardzo dobry-dobry.
 - c) oceniane są zaangażowanie, umiejętność pracy w grupie lub w parach.
12. W przypadku sprawdzianów pisemnych przyjmuje się skalę punktową przeliczaną na oceny cyfrowe wg kryteriów:
 - 100 %– celujący + ZADANIE DODATKOWE
 - 100–90% – bardzo dobry,
 - 89–75% – dobry,
 - 74–50% – dostateczny,
 - 49–30% – dopuszczający,
 - 29–0% – niedostateczny.

Spis pomocy niezbędnych do pracy na lekcjach biologii

Na każdej lekcji biologii/przyrody uczeń powinien mieć:

1. Podręcznik do przedmiotu.
2. Zeszyt przedmiotowy do biologii – uczeń powinien prowadzić zeszyt, w którym będzie robił notatki z lekcji, zapisywał ważne informacje, udzielał odpowiedzi do zadań domowych; uczeń może prowadzić jeden zeszyt przez cały okres nauki, dzięki czemu ma możliwość w każdej chwili powrócić do poprzednich lekcji, nawiązać do przerobionych wcześniej partii materiału.
3. Ćwiczenia przedmiotowe – sprawdzane wrywkowo; ocenie podlega zarówno poprawność merytoryczna rozwiązywanych zadań, jak i estetyka oraz systematyczność.
4. Przybory: ołówek, gumkę do mazania, linijkę, kredki lub pisaki - są to pomoce niezbędne do wykonywania rysunków, schematów, wykresów, tabeli itp.

RYSUNKI BIOLOGICZNE WYKONUJEMY OŁÓWKIEM.

Sposoby informowania uczniów:

Na pierwszych godzinach lekcyjnych nauczyciel zapoznaje uczniów z systemem oceniania. Oceny cząstkowe są jawne, oparte o opracowane kryteria. Sprawdziany inne prace pisemne są przechowywane w szkole do końca danego roku szkolnego.

Sposoby informowania rodziców:

Nauczyciel na pierwszym zebraniu informuje rodziców o sposobie oceniania z przedmiotu. O ocenach cząstkowych i klasyfikacyjnych informuje się rodziców na zebraniach rodzicielskich lub w czasie indywidualnych spotkań z rodzicami udostępniając zestawienie ocen lub umożliwiając wgląd do dziennika lekcyjnego. Informacje o grożącej ocenie niedostatecznej klasyfikacyjnej jest przekazywane zgodnie z procedurą WSO.

Sposoby korygowania niepowodzeń szkolnych i podnoszenia osiągnięć uczniów.

1. Możliwość poprawy oceny ze sprawdzianu.
2. Umożliwienie zwolnienia z pracy klasowej, kartkówki lub odpowiedzi ustnej w wyjątkowych przypadkach losowych.
3. Możliwość zgłoszenia nie przygotowania ucznia raz w semestrze przy 1 godz. w tygodniu i 2 razy w semestrze przy 2 godz. w tygodniu (odpowiedź ustna) oraz zgłoszenia 1 raz braku pracy domowej lub braku zeszytu.
4. Rozwijanie zainteresowań i poszerzanie wiadomości poprzez wykonanie dodatkowej pracy, zadania.

Wymagania ogólne na poszczególne stopnie szkolne:

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- opanował wiadomości i umiejętności znacznie wykraczające poza program nauczania, będące efektem jego samodzielnej pracy,
- prezentuje swoje wiadomości posługując się terminologią biologiczną, przyrodniczą,
- potrafi stosować zdobyte wiadomości w sytuacjach nietypowych,
- formułuje problemy i rozwiązuje je w sposób twórczy,
- dokonuje analizy lub syntezy zjawisk i procesów biologicznych, przyrodniczych,
- wykorzystuje wiedzę zdobytą na innych przedmiotach,
- potrafi samodzielnie korzystać z różnych źródeł informacji,
- bardzo aktywnie uczestniczy w procesie lekcyjnym,
- wykonuje twórcze prace, pomoce naukowe i potrafi je prezentować na terenie szkoły i poza nią,

- bierze udział w konkursach biologicznych, przyrodniczych na terenie szkoły i poza nią.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- opanował w pełnym zakresie wiadomości i umiejętności określone programem nauczania,
- wykazuje szczególne zainteresowania przedmiotem
- potrafi stosować zdobytą wiedzę do samodzielnego rozwiązywania problemów w nowych sytuacjach,
- bez pomocy nauczyciela korzysta z różnych źródeł informacji,
- potrafi planować i bezpiecznie przeprowadzać doświadczenia i hodowle przyrodnicze,
- sprawnie posługuje się mikroskopem i lupą oraz sprzętem laboratoryjnym,
- potrafi samodzielnie wykonać preparaty mikroskopowe i opisać je,
- prezentuje swoją wiedzę posługując się poprawną terminologią biologiczną,
- aktywnie uczestniczy w procesie lekcyjnym,

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- opanował wiadomości i umiejętności bardziej złożone i mniej przystępne, przydatne i użyteczne w szkolnej i pozaszkolnej działalności,
- potrafi stosować zdobytą wiedzę do samodzielnego rozwiązywania problemów typowych, w przypadku trudniejszych korzysta z pomocy nauczyciela,
- posługuje się mikroskopem i zna sprzęt laboratoryjny,
- wykonuje proste preparaty mikroskopowe,
- udziela poprawnych odpowiedzi na typowe pytania,
- jest aktywny na lekcji,

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- opanował wiadomości i umiejętności przystępne, niezbyt złożone, najważniejsze w nauczaniu biologii, oraz takie, które można wykorzystać w sytuacjach szkolnych i pozaszkolnych,
- z pomocą nauczyciela rozwiązuje typowe problemy o małym stopniu trudności,
- z pomocą nauczyciela korzysta z takich źródeł wiedzy jak: słowniki, encyklopedie, tablice, wykresy, itp.,
- wykazuje się aktywnością na lekcji w stopniu zadowalającym,

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- ma braki w opanowaniu wiadomości i umiejętności określonych programem, ale nie przekreślają one możliwości dalszego kształcenia,
- wykonuje proste zadania i polecenia o bardzo małym stopniu trudności, pod kierunkiem nauczyciela,
- z pomocą nauczyciela wykonuje proste doświadczenia biologiczne, przyrodnicze,
- wiadomości przekazuje w sposób nieporadny, nie używając terminologii fachowej dla przedmiotu,
- jest mało aktywny na lekcji,

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował wiadomości i umiejętności określanych podstawami programowymi, koniecznymi do dalszego kształcenia,
- nie potrafi posługiwać się przyrządami biologicznymi,

- wykazuje się brakiem systematyczności w przyswajaniu wiedzy i wykonywaniu prac domowych,
- nie podejmuje próby rozwiązania zadań o elementarnym stopniu trudności nawet przy pomocy nauczyciela,
- wykazuje się bierną postawą na lekcji,

OBNIŻENIE WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH – nauczyciel jest zobowiązany na podstawie pisemnej opinii poradni psychologicznej (do tego upoważnionej) obniżyć wymagania edukacyjne w stosunku do ucznia, u którego stwierdzono deficyty rozwojowe.

SPRAWDZENIE I OCENIANIE SUMUJĄCE POSTĘPY UCZNI

Podsumowaniem edukacyjnych osiągnięć ucznia w danym roku szkolnym są ocena śródroczna i ocena roczna. Nauczyciel wystawia je po uwzględnieniu wszystkich form aktywności ucznia oraz wagi ocen cząstkowych.